

Dosarul nr. 2ra-1392/21

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) R. Pulbere

Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) N. Budăi, Iu. Cotruță, V. Mihaila

ÎNCHEIERE

22 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Verejan Valeriu
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de
urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2021,

c o n s t a ț ă :

La 21 noiembrie 2019, Verejan Valeriu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu
privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de
urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii, Verejan Valeriu a menționat că la 13 iulie 2010 a fost
pornită urmărirea penală pe semnele componenței infracțiunii prevăzute de art. 361
alin. (1) din Codul penal.

La 03 martie 2011, a fost recunoscut în calitate de bănuț în săvârșirea
infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) din Codul penal, iar prin ordonanța
Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău din 18 mai 2013, a fost pus sub învinuire de
comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) și 190 alin. (5) din
Codul penal.

Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 ianuarie 2016, a
fost achitat pe învinuirea de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 361 alin. (2)
lit. b) și 190 alin. (5) din Codul penal, fiind considerat reabilitat pe marginea
acuzării.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016,
sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 ianuarie 2016, a fost

menținută fără modificări.

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2016, a fost menținută decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016.

Reclamantul a reiterat că pe durata urmăririi penale și examinării cauzei penale în instanțele de judecată, nu a avut posibilitatea de a se deplasa peste hotarele țării, fiindu-i afectată demnitatea și reputația profesională, iar în rezultat i-au fost cauzate suferințe psihice care i-au afectat starea emoțională.

Verejan Valeriu a solicitat, inclusiv prin cererea de chemare în judecată suplimentară (f.d. 88-89), încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei de 1 000 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încasarea sumei de 26 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cadrul dosarului penal.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 mai 2020, a fost introdus în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală (f.d.83).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 octombrie 2020, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Verejan Valeriu.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției suma de 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 15 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 aprilie 2021, au fost respinse cererile de apel depuse de Ministerul Justiției și Procuratura Generală, s-a admis apelul declarat de Verejan Valeriu, s-a modificat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 octombrie 2020, în partea încasării prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, cu modificarea sumei prejudiciului moral de la 50 000 lei până la 100 000 lei și cheltuielilor de asistență juridică de la 15 000 lei până la 26 000 lei.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că la 13 iulie 2010, în privința lui Verejan Valeriu a fost pornită cauza penală pe semnele componentei de infracțiune prevăzute la art. 361 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța Comisariatului de Poliție Buiucani, mun. Chișinău din 03 martie 2011, Verejan Valeriu a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii menționate, iar prin ordonanța din 11 aprilie 2011, a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 al. (5) din Codul penal.

De asemenea, prin ordonanțele Procuraturii Buiucani mun. Chișinău din 03 iunie 2011 și din 18 mai 2013, Verejan Valeriu a fost pus sub învinuire de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.361 al.(2) lit. b) și 190 al. (5) din Codul penal.

Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 ianuarie 2016, Verejan Valeriu a fost achitat pe învinuirea de comitere a infracțiunilor prevăzute

de art.361 al.(2) lit. b) și 190 al. (5) din Codul penal, fiind menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016 și decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2016.

Instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe referitor la dreptul lui Verejan Valeriu la acțiune în baza Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Prin urmare, instanța de apel a stabilit că Verejan Valeriu a fost învinuit neîntemeiat de săvârșirea pretinselor fapte prejudiciabile prevăzute de art. 361 alin.(1) și 190 alin. (5) din Codul penal, în speță a unei infracțiuni ușoare și a uneia deosebit de grave, faptul că urmărirea penală a durat patru ani de zile și examinarea cauzei în instanța de judecată, aproximativ doi ani, în interiorul acestor termene reclamantul fiind implicat în cadrul acțiunilor procesuale, acțiuni prin care i s-au adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv dreptului la viața sa privată, pe care le-a suportat în urma acțiunilor organului de urmărire penală, ale procuraturii.

Totodată, instanța de apel a reiterat că quantumul prejudiciului moral pretins de către Verejan Valeriu în sumă de 1 000 000 de lei este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz, iar suma acordată de instanța ierarhic inferioară cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 50 000 de lei este una diminuată în coraport cu practica stabilită pe cazuri similare, motiv din care a considerat necesar de a majora quantumul prejudiciului moral stabilit de prima instanța de la 50 000 de lei până la 100 000 lei, sumă care, în opinia instanței de apel, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce la o satisfacție echitabilă lui Verejan Valeriu și este una corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice.

Corespunzător, instanța de apel a concluzionat și referitor la modificarea hotărârii instanței de fond în partea ce ține de cheltuielile de asistență juridică de care a beneficiat pe parcursul procesului penal de la suma de 15 000 lei până la suma de 26 000 lei.

La 30 iulie 2021, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a invocat interpretarea în mod eronat a legii și aprecierea arbitrară de către instanța de apel a probelor.

De asemenea, a menționat că instanța de apel în mod eronat a dispus încasarea prejudiciului moral, or, la caz, nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, Verejan Valeriu nu a fost tras la răspundere penală și nici nu i s-a acordat statutul de ”condamnat”, iar sentința de achitare poate fi considerat un aspect plauzibil, ce prin sine poate constitui o satisfacție echitabilă pentru presupusul prejudiciu pretins.

Cu referire la încasarea prejudiciului material, recurentul a specificat că nu au fost prezentate probe sau înscrisuri că ar fi fost suportat.

La 18 august 2021, instanța de recurs a expediat în adresa intimațiilor copia recursului, fiind recepționat de către Procuratura Generală la 23 august 2021, iar de către Verejan Valeriu la data de 26 august 2021, conform avizelor de recepție (f.d. 12-13 Vol. II).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 29 aprilie 2021, iar la 31 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, instanța de apel a expediat în adresa părților decizia motivată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 30 iulie 2021, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari